

Lehdistötiedote 8.1.1997

Yritysverotus ja integraatio

Lisätietoja: Hannu Piekkola, e-mail: Hannu.Piekkola@labour.fi

Yrityksen kannattavuus ja rahoitustilanne ovat keskeisiä työllistämiseen vaikuttavia tekijöitä. Verouudistuksen kohtuullinen 25–28 prosentin yritysverokanta on tarpeen pirstämään investointeja ja työvoiman kysyntää. Etenkin pk-yritysten osalta verotuksen vaikutus pääoman hintaan on vähintään yhtä keskeistä kuin sen vaikutus työvoiman kysyntään. Veronkierron ja osin investointien kannustamiseksi voi tosin olla tarpeen kiristää osinkojen verotusta, samalla kuitenkin myyntivoittoverotusta lieventäen.

Jättityöttömyys liittyy korkeisiin korkoihin

Talouselämä-lehden suuryritystietokanta Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksessa valittiin tutkimuksen lähtöaineistoksi. Tietokannan sisältämän 500 suurimman yrityksen joukkoon mahtuu myös sellaisia, jotka ovat Euroopan Unionin standardien mukaan keskisuuria. Nämä työllistivät viime vuonna 630 000 henkilöä eli lähes puolet yksityisen sektorin työntekijöistä.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen nosto 5 prosentilla 90-luvun alussa ei pysty selittämään yht'äkkistä jättityöttömyyttä. Merkittävimmät tekijät ovat rahapolitiisia: korkeat korot vuodesta 1989 syksyn 1992 kellutukseen asti sekä kahden devalvaation aiheuttama ulkomaisen velan hoito-kustannusten karkaaminen. Tutkimustulokset osoittavat, että yrityksen kannattavuus ja rahoitustilanne ovat keskeisiä työllistämiseen vaikuttavia tekijöitä. Rahoituskustannusten vaikutus on suorastaan yllättävän suuri: parin viime vuoden aikana tapahtunut koron noin 3 prosenttiyksikön pudotus laskee lyhyellä aikavälillä työttömyyttä 5 prosenttia ja pitkällä aikavälillä – tutkimuksen mukaan – vaikutukset ovat 10 prosenttia. Suhteutettuna koko yksityisen sektorin työllisten määrään näin huomattava lasku merkitsisi työttömien vähentymistä noin 150 000:lla.

Pk-yrityksille rahoitustilanne erityisen tärkeä

Keskisuurissa yrityksissä velanhoitokulujen lasku suhtees-

sa kassavirtaan vaikuttaa vieläkin tuntuvammin työvoiman kysyntään. Parin viime vuoden korkokehitys (ja siitä aiheutuva velanhoitokulujen pienentyminen) aiheuttaa tutkimuksemme mukaan 10 prosentin nousun työvoiman kysynnässä seuraavan kahden vuoden aikana ja pitkän aikavälin vaikutukset ovat yli kaksinkertaiset. Tämä tulos on ilmeisesti yleistettävissä myös 500 yrityksen ulkopuolelle jääneisiin pk-yrityksiin, joiden liikevaihto on alle 150 miljoonaa markkaa. Samalla on todettava, että huomion kohteena ei tule olla ainoastaan pienet yritykset. Viime aikaisissa, muun muassa Kanadassa saaduissa tutkimuksissa on keskisuurten yritysten merkitys työllistämässä korostunut.

Suuryritysten tuottavuus nousussa

Tutkimuksen mukaan suuryrityksille, joiden liikevaihto on yli 570 miljoonaa, velkaantumisen vaikutus työvoiman kysyntään on odotetusti vähäisempi kuin pk-yrityksille. Eryteisesti työvaltaisissa yri-tyksissä pääoman rajatuottavuutta on parannettu sekä pääomakantaa että työvoimaa supistamalla. Integroitumisen seurauksena investointien tuottovaatimus on noussut kansainväliselle varsin va-kaana pysyvälle tasolle. Pääoman tuotto Suomessa on parantunut tuntuvasti: se oli 8 prosenttia vuonna 1993 ja viime vuonna jo 11 prosenttia. Tuottavuuden nousun alkuperä on siis ensisijaisesti väen vähentämisessä eikä investoinneissa. BKT:n kasvun kiihtyminen voi myös lisätä suuryritysten työvoiman kysyntää. Suomen työvoiman kysyntä on herkempi tuotannon vaihteluille kuin muiden OECD-maiden. Tämä pätee tutkimuksemme mukaan sekä suurille että keskisuurille yrityksille. Toinen merkittävä työvoiman kysyntää mahdollisesti vaikuttava tekijä on Euroopan integraation edistämä kilpailu. Riittävä kilpailu toimialalla tai ulkomaisen yrityksen markkinoille astumisen uhka tukee hintakilpailua ja hintatehokkuutta (ja vähentää epätervettä kilpailua). Monopolivoitot voivat kyllä taata paremmat kustannussäästöistä saatavat hyödyt. Tulokset osoittavat, että toimialan keskittyminenaste on kytköksissä hyvän tuottavuuden kanssa. Tällöin kuitenkin tehostumisen alkuperä on mitä ilmeisimmin työvoiman karsinta.

Verotukseen kannustavuutta

Vanha verojärjestelmä lisäsi velkaantumisen vaikutuksia työvoiman kysyntään. Osaksi myös tämän vuoksi työvoiman kysyntä vaihtelee herkästi velanhoitomenojen ja kassavirran suhteen mukaan. Vuoden 1993 verouudistuksen kohtuullinen 25-28 prosentin yritysverokanta onkin tarpeen piristämään investointeja ja työvoiman kysyntää. Verotuksen investointeja kannustava vaikutus voi edelleen edellyttää verovähennystä omarahoitteisissa investoinneissa. Tämä vastaisi korkovähennystä velkarahoituksessa.

Eräs keskeisimpiä jäljellejääviä ongelmia Suomen verotuksessa on pääoma- ja työtulojen marginaaliveroasteiden suuri ero. Osinkojen alempi verotus on ongelmallista myös silloin, kun tämä suosii osingonmaksua investointien sijaan. Tästä syystä osinkojen verotuksen kiristäminen voi olla tarpeen. Sitä voi kompensoida lievempi osakkeiden myyntivoittojen verotus.

Tutkimuksen perusteella työn suhteellisen verotuksen alentaminen on tärkeää, mutta ainakin lyhyen aikavälin työllisyysvaikutukset ovat epäselvät. Sosiaaliturvamaksu-

jen ja palkkakustannusten alentaminen näyttää vaikuttavan vain vähän etenkin suurten yritysten työvoiman kysyntään. Myös vain pk-yrityksiin kohdistetut helpotukset työn verotuksessa voivat olla virheellisiä, koska verotuksen vaikutus pääoman hintaan on vähintään yhtä keskeistä kuin sen vaikutus työvoiman kysyntään. ■

Julkaisu

Hannu Piekkola:

*Yritystoiminnan verotus, integraatio ja Suomi
Palkansaajien tutkimuslaitos, Tutkimuksia 65,
Helsinki 1996.*

ISBN 952-5071-04-9

ISSN 1236-7176

Tilaukset

Irmeli Honka

puh. (09) 2535 7338, fax (09) 2535 7332

e-mail: Irmeli.Honka@labour.fi

Tilaushinta: 80 mk